

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes száma ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

10 soros, 10 soros 5 kr. Nagyobb hirdetésre külön megbeszélés szükséges. A hirdetésnek a közlés napján kell megérkeznie. A hirdetésnek a közlés napján kell megérkeznie. A hirdetésnek a közlés napján kell megérkeznie.

A közvilágítás ügye.

Debreczen, nov. 19.

(k.) Tegnapelőtti számunkban konstatáltuk már röviden, hogy álláspontunk mely szerint a nyáron az augsburgi légszuszpartársulattal kötött ideiglenes szerződést drágának mondtuk, teljes igazolást nyert a nyilvános pályázattal s addig is, míg alaposan ismertethetők valamennyi ajánlatot, összehasonlítva egy egymással, mint a megbukott szerződéssel, — ezt újból hangsúlyozni szükségesnek tartjuk.

Azonban a nézetek különbözőek, lehetnek és vannak is olyanok, akiket nem győzött meg egyszeri hallásra az ajánlatok felolvasása, azért természetesen látjuk azt a kívánságot, amely már a város széles köreiben kifejezést nyert, hogy az ajánlatoknak ezt a táblázatos összehasonlítását a városi mérnöki hivatal készítse el s bocássa a nagy közönség rendelkezésére, még mielőtt az ajánlatot elbírálásában döntő lépés történne.

Mert nagyfontosságú dolog ez s aki véleményét akar nyilvánítani felőle, ismerie kell az ügyet töviről hegyire s nem csak felületesen. Épen ezért a városi mérnöki hivatalnak a fent kifejezett kívánság elől nem szabad elzárkózni. Mert a megbukott szerződésnek sok minden egyéb hibáján kívül az is óriási hátránya volt, hogy teljesen titokban

készült s a gáztársulat első alap ajánlatát senki sem ismerte.

Hogy pedig ez mennyire hátrányos és káros dolog, mi sem bizonyítja inkább, mint az augsburgi társulatnak most beadott óvása. Megfoghatatlannak tetszett előttünk, — s az ma is — hogy miféle jogon és alapon képes ilyenre egy idegen és szerződésére idejében felmondást nyert vállalat, — s azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a m a i szerződésében benne volna az, hogy annak lejártáig a városban semmiféle világítási telep munkálatai meg nem kezdhetők s a város csak házi kezelés számára veheti át a gyárat 125,000 forintért, — s mindez azért jön csak most napfényre, mert titokban, hallgatagon akarták kiküszöbölni őket az új szerződésből.

Már engedelmet kérünk, de ez tulépi a jóhisz-műség határait s ha ebből a városnak baja lesz, feleljenek érte azok a városi tisztviselők, akik ezeket elhallgatták a közönség előtt, pedig a szerződést ismerni kötelességük volt. Mi ugyan nem félünk attól, hogy az augsburgi társulat óvása sok vizet zavarjon, de ha mégis sikerre vezetne, a város károsodása ellen mi is ezennel óvást teszünk!

Még egyet. Tudjuk, hogy a város házában nagyon félnek a határidőktől. Mindamellett ezt a kérdést is határidőbiztosítás mellett kívánjuk a jövő heti

közgyűlésen kiadni a tanácsnak. Ez a határidő pedig legyen a legrövidebb; a j a n u á r i k ö z g y ű l é s, hosszabbat engedélyezni az ügy érdekében hiba, sőt bűn volna. Ezt az ügyet elposványosodni engednünk nem szabad, gyorsan nyélbe kell ütnünk, ha az ajánlatokat a közgyűlés megfelelőeknek találandja s gyorsan ki kell hirdetnünk az új pályázatot, ha — amit nem hiszünk — valamennyit elvetné.

Periculum in mora!

BELFÖLD.

A kormány és az autonómia. Hogy a kormány milyen alakban ohajtaná, — ha egyáltalán ohajlja — a katolikus autonómia létesítését s annak minő hatáskört szeretne juttatni, erre vonatkozólag eddigelé nem történt semmiféle enuncziáció. A felhivatalos »Nemzet« most vezércikkben foglalkozva a katolikus kongresszus tárgyalásaival, nem hozza ugyan köztudomásra a kormány e kérdésben formulázott akaratát, hanem azt adja elő, hogy milyen autonómiát nem akar a kormány. A felhivatalos közleményének ez a része így hangzik:

A legelső feltétel az, hogy semmi oly követelés ne nyerjen formulázást, mely teteles törvények megváltoztatását vonná maga után mert semmiféle igény nem nyerhetne kielégítést, mely akár a miniszteri felelőségről szóló 1848. III. törvényezikk, akár a középiskolai törvény megváltoztatását tűzné céljává, akár pedig a közalapok kérdéses lényegesen érintene. Pusztán tanácsadói befolyás adható a

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Egy csók.

— A Debreczen eredet tárczája —

Ne merülj ifjú a jövőbe,
Múltadban is van ám öröm.
Mint nekem egy-két régi órán
Csak úgy sugarzik gyönyöröm.
Te is van idvességgel szivem,
Ugy reszket, csaknem szétszakad.
Minden jövőnél több az a csók,
Szép kedvesünk a melyet ad.

A hirnév szárnya csattog véled,
Ra, adva esilagok féle?
Mit ér, ha e föld mindörökre
Nem a halandó embere!
És hidd el nekem: a dicsőség
Között a szív üres marad.
Minden jövőnél több az a csók,
Szép kedvesünk a melyet ad.

Vagy kincseket gyűjtesz halomra?
Gyémánt s aranytűz bár lobog:
Fölne derülnek a szivedhen
Bolyongó bus kódosztopok.
A felelem, hui sovárgás,
Bűbánsat szivedben marad.
Minden jövőnél több az a csók,
Szép kedvesünk a melyet ad.

Nyakára ülsz hitvány tömegnek
És ur lesz milliók felett?
Mit ér, ha nem fog lenni egy sziv.
Mely amitas nélküli szeret!
Fényes lakodban elhagyottan
Ész majd, iszonyúan magad,
Minden jövőnél több az a csók,
Szép kedvesünk a melyet ad.

Hatalom, hirnév kincseshalm közl
Szivemben ott tatong az úr:
Ha életedben senki sem volt,
Ki átöleljen kedvesül.
Es hogyha volt: kétes jövőért
Ne dobd el akkor múltadat,
Minden jövőnél több az a csók,
Szép kedvesünk a melyet ad.

Jánosi Zoltán.

Magyar Könyvtár.

Szerkeszti Radó Antal. Kiadja Lampel R.

A Debreczen eredeti tárczája.

Jules Janin, a szellemes francia tárcza író mondja egyik kötetének ajánlásakor: »Szeresd a könyveket mint tenmagadat.« A bibliai parancsolatnak e módra elferdítését azonban épp oly kevésbé követik, mint követik a régit. A könyv legjobb barátunk és a kedély élet minden formában való megnyilatkozása közt szivesen fordulunk hozzá. A jó könyv szívünkhöz nő, mint szeretet kap-

csolja szívünkhöz az igaz barátot. A modern embernek pedig, a napról napra való küzdelem fáradságában mind gyakrabban kell könyveikhez menekülnie s a mint kevesbednek barátai, azon módon szaporodnak könyveik.

Irodalmunkban a könyv terjedését sokféle körülmény akadályozta meg. Alig felszázaddal ezelőtt a magyar könyvnyomtatás és könyvkiadás sokkal kezdetlegesebb állapotban volt semmint az ország egyengette volna utját. Szerény volt a külseje és a tartalom sem mindig tette kedvelté. De ma már nagyot haladtunk. A mint esiszólódott tartalma, azon módon változott meg külseje tetszetőssé, szemrevalóvá. Megnövekedett a magyar könyv számban is, mert hisz manapság egy hónapban jelenik meg annyi, mint Emich és Heckenast idejében egy esztendőben. Mégis a nagyközönség könyvvásárlási kedve nem fokozódott abban a mértékben, mely ezel a nagy fejlődéssel arányos volna. — Sokféleképp magyarázták e jelenséget, legtöbben abban vélték okát, hogy a magyar könyv drágább az idegennél. Ha nem is állhat ez mindenben meg, egyben igazuk volt a pinaszkodóknak: hogy nincsenek a külföldiekhez hasonló oly olesó vállalatok, melyek mindenikben felbreszthetnek a könyvvásárlási kedvet. Ami időközben keletkezett, irodalmi színvonalon alul állott és csakhamar el is ment tőle a kedve mindenkinek. Pedig úgy a nagyközönség, mint a főleg a tanuló ifjúság, rögtön érezte oly olesó könyveknek a hiányát, melyek vi-

katholikus autonómiának az egyházi magas méltóságok betöltésénél és a közalapítványok ellenőrzésében szintén részesíthető. A katolikus jellegű, de királyi tanintézeteknél az autonómia szintén örökösíthető a katolikus jelleg megőrzése fölött, de az egyoldalú és önálló rendelkezési jog nem adható meg számára. E negatív határon túl azonban számos pozitív jog részeséve lehet a katolikus autonómia és egyházközségek szervezésében és ezeknek az egyházmegyei, sőt az országos és ekepp központi szervezetbe való beillesztésében a feladatok és teendők egész sorozatát találhatja föl a katolikus autonómia. A püspökök meg nem mondják ugyan meg, hogy az egyház külső kormányzatában gyakorolt hatalmuk hányadrészet hajlandók átadni a katolikus autonómiának, de némi d legálás is képzelhető.

Az erdőtörvény módosítása. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter — mint a P. L. írtesül — meg e hó folyamán törvényjavaslatot nyújt be az erdőtörvény megváltoztatásáról. A javaslat a régi törvénynek leginkább ama részeinek módosítását célozza a melyek a közsegek és jogi személyek erdősegeire vonatkoznak.

A görögkatholikusok és az autonómia. A katolikus autonómia kongresszus egybehívására vonatkozó királyi leirat közzétetele után a görög katolikus egyház főpapasága kijelentette, hogy ezen egyház hívei nem vesznek részt a kongresszuson, mivel az autonómia által egyházuk függetlenségét és nemzetséget veszélyeztetve látják. Mihályi Viktor balazsfalvai érsek Szabó szamosújvári és Radó lugosi püspök ennek következtében, noha a múlt héten Budapesten időzték, sem a püspöki konferencián, sem a kongresszuson nem vettek részt. Pável nagyváradi püspök kimeutette elmaradását. A balazsfalvi érsek mondnyájuk nevében felterjesztést intézett a királyhoz, mint a szent-székekhez, hogy a kongresszustól való távo maradásukat megokolják.

A fiumei zavar. Maylender podestának és negyvenhet társának hetyek lemondására — mint már jelentettük — kedden érkezett a belügyminiszter válasza Fiuméba. A miniszter leirata tudomásul veszi a podszta lemondását és a polgármesteri teadókkel az új választásig dr. Geletich Milós első al-

polgármestert bizta meg, a ki mir dében már át is vette a hivatal vezetését. A képviselőtestület tajjai lemondásának következménye az is, hogy a magyar horvát tengerhajózási társaság elnöke Dzorossacz Ferencz bankár állásáról leköszönt, mert ő is azok között volt, akik letettek mandátumukat és nem akartak feljönni Budapestre a Bánffy egybehívta anktre. A magyar horvát társaság ezzel alkalmat akar adni a kormány nak, hogy a társulat valamely másik igazgatóját hívja meg a tanácskozára. Sokat beszélnek Fiumében dr. Grossicz Antal városi kórházi főorvos önéretes magatartásáról, aki noha Maylendernek sógora, nemcsak nem tette le mandátumát, de sőt határozottan kijelentette, hogy őt nem lehet megfélemlíteni és felmegy az anktre, hogy nyíltan elmondja véleményét.

A néppárt Apponyi ellen. A katolikus autonómiai kongresszus ismét alkalmat arra, hogy a néppárt színpadba vigye elveit, de persze csekély eredménnyel. Mindenki tudja, hogy a huszonhetes abizottságnak választása alkalmával nem az ultramontán Zichy Nándor-féle lista, hanem az Apponyi grófé győzött. Ezert a néppárt lapja az Alkotmány élesen nekirozott a nemzeti párt vezérének s uey a sorok között nyakába varrta a hitet a győzöt. Most Hock János egy esti ap hársábjain a támadással szemben megvédi Apponyit de ez talán fölösleges volt, mert az Apponyi ugyanakkor már a kiengesztelés esőka nyonja a gróf ajakára. Így tehát szentküzöttek a béke.

A király válasza.

Debreczen, nov. 19.

A trón magaslatáról ha szól a király, az egész nemzet meghallja azt. Ha trónbeszédet mond, vagy a delegációknak olvas fel beszédet, egész Európa ügyel. I. Ferencz József a béke embere és töle harcziás nyilatkozatot senki nem var. Amikor tehát most az európai helyzetéről nyilatkozott, békét hirdetett, a keleti bonyodalmak befejezéséről és a krétai állapotok szabályozásáról szólott s a harmas szövetséget politikánk meg nem ingatható alapjának mondotta. Szenzációsabb fordul-

lat volt az orosz birodalomhoz való barátságos viszonyunknak szokatlanul meleg hangsúlyozása. A német császár és a román király látogatásairól való megemlékezés után a király a hadi készlet kiegészítéséről beszélt, majd Bosznia és Herzegovina szükségleteit érintve, a közönséges kiadásokat a delegációhoz ajánlotta.

Ez a királyi szózat voltaképpen válasz volt arra a hódoló beszédre, melyet gróf Szapary Gyula a magyar delegáció elnöke intézett az uralkodóhoz. Szapary beszédjével, melynek formája a közgyűlési jegyzőkönyvek sablonos színvonalán állott, nem foglalkozunk. Csak azt akarjuk kiemelni, hogy helytelen tradíció erejével fogva Szapary ugyanazt a választ kapta a királytól szóról-szóra, mint gróf Thun Ferencz, az osztrák delegáció elnöke.

A megcsontosodott etikett talán jónak látja ezt. Sőt az alattvalói kisérműségnek talán imponál is az a szuveren egyformaság amely a trón fenkőlt magaslatáról magyarnak és osztráknak imperatori nyugalommal és hidegvériséggel egy hajszálal ugyanazt a kijelentést teszi.

Már pedig valaki lehet lelkes híve a dualizmusnak és megis beláthatja, hogy a magyar királynak magyar képviselőkhöz és magyar delegátusokhoz más mondanivalója van, mint az osztrák urakhoz. A király kell, hogy a nemzet szívéhez beszéljen mindig, nyilvános funkcióiban a nemzetet képviselje. Ka közös is a külügy, ha közös is a hadsereg, a magyar nép milliói nélkül sem külpolitikát csinálni nem lehet, sem hadsereget fizetni, sem fenntartani. És mikor a magyar delegátusok összeülnek, hogy a függetlenségi érzelmű polgárok akarata ellenére rengeteg mennyiségű milliókat megszavazzanak a közönséges kiadásokra, akkor a magyar királynak egyetlen szava sincsen a magyar néphez, a magyar nemzethez, a magyar államhoz.

Nezetünk szerint a magyar állam önállósága feltétlenül megkívánja, hogy a magyar delegációnak külön és mas formájú beszédet mondjon: mint amilyent az osztrákokhoz intéz. A lényeg lehet ugyanaz, de kell, hogy királynak ilyen ünnepies alkalmakkor legyen valami mondanivalója a magyar nemzet számára is. A figyelő Európa ezen a réven

lag irodalmi ismereteiket gyarapítsák és e mellett ne hanyagolják el nemzeti irodalmunkat sem.

Most hosszas varakozás után megteremtette vegre a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedő cég a magyar Reclam kiadást. — Kötetenként 15 krajczárjával fogja árulni a hazai és külföldi irodalmak klasszikus és modern termékeinek legjavát, abban a vállalatban, melyet Magyar Könyvtár ezimen megindított és melynek szerkesztőjét egyik kitűnő írónkra, Radó Antalra bizta.

Reményvel és bizalommal eltelve üdvözöljük a Magyar Könyvtárt, mely hivatva van megtörni az oly sokszor hangzatosított közönyt a könyvvasárlás iránt és amelynek ifjúagunk szellemi fejlesztésében, a műveltség iránt való fogékonyság felkeltésében nagy feladata lesz. Bizalommal vagyunk a vállalkozás iránt, hogy oly régi, előkelő cég indította meg és remélünk sikerében, mert hisz Radó Antal kipróbált tehetsége és nagy buzgalma meg fogja találni a módját, hogy a Magyar Könyvtár iránt méltán keltett varakozásokat betöltse.

A Magyar Könyvtár, mint az első sorozatának számaiból látjuk, jó úton jár. Helyesen megválasztva kötetei hazai irodalmunkból, kitűnő érsekkel a külföldi irodalmak bemutatói. 1. száma Katona remek művét, a Bánk Bánt adja új lenyomatban, Beöthy Zolt magyarzó bevezetésével és fejtegetésével. Tehát nem pusztán az eredeti szöveg lenyomatáról van szó, amikor a magyar klasszikusokat a nemzetközönség akarja tenni. A kitűnő tudós

belehatol a mű szellemébe, keletkezésének hatásának indítékait kutatja és világossá teszi, hogy Katona remeke csakugyan méltó arra, hogy nemzeti tragédiánkka lett. 2. köteté Guy de Maupassant-tól való. Az Elbeszélések Tóth Béla fordította, azzal a mintaszerű gondolat, melyet töle már megszokott a magyar közönség. Maupassant kevés jó köteté révén ismeretes nálunk, mert sem magához méltó fordítóra nem akadt, sem magyar kiadói nem mutattak be igaz oldalról. A fölületes fordítások inkább frivolitásait emelék ki, mint finom, mélyreható lélektani rajzait. Maupassant igazi voltában most jelenik meg először magyarul. A modern francia mellett nagyon jól megfér a klasszikus Berzsenyi, akinek Válogatott ódái töltik be a 3. számot ugyancsak magyarzó jegyzetekkel kísérvé. Coppée követi őt a Kovácsok sztrájkja és egyéb elbeszélő költemények című kötetével, melyet Radó Antal magyarosított kitűnően, főleg azon kötetemnyekre léven tekintettel, melyek nemcsak egyéniségét jellemzik legjobban, hanem egyszersmind előadásra is legalkalmasabbak. Az 5. szám újra egy klasszikus magyar munka, Kisfaludy Karoly pompás vigjátéka a Kérők, melyhez ugyancsak Beöthy Zolt irt értékét kellőleg méltató bevezető. Sipulusz, az örökjókédvű Sipulusz nevetet meg a Humoros tárczákkal, míg Edmondo de Amicis a modern olasz irodalom egyik legrokonszenvesebb alakja, egy Tóth Béla fordította hosszabb munkával, A borral jutott be a vállalatba. Zrinyi Szigeti veszedelme (8. szám) nem jelenhetik

mez elégszer, hogy ne csudáljuk korára való hatástalanságot és szerkezetbeli kitéréségeit, a darabos nyelvezetében is meggyilkoló hatalmas költői erőt. De Maurier-Potter szenzációs műve a Tribby és Csokonai mulattató vigépoza, a Dorottya fejezi be az eléggé nem ajánlható vállalat első sorozatát.

Ime a Magyar Könyvtár beköszöntője. De mennyivel több és nagyobb az, a mit a szerkesztő ígér és a minék minél előbb való megvalósítása immár a magyar közönségen mulik. Shakespeare és Molière régi fordításait ujak váltják föl, hogy népszerűvé tegyék az emberi szellem két legnagyobb hősenek műveit nálunk is. Mert régi fordítások sokkal drágábbak, semmint eléggé elterjedhetek volna. Velők a külföld nagy és eddig jobbara magyarul ismeretlen remek műveit is kiadni szándékozik a Magyar Könyvtár, nem hanyagolva el természetesen emellett nemzeti irodalmunk remekait és a modern irodalmak kiválóbb íróit sem.

A magyar közönség, mely oly jó érzékel pártolja a pártolándót, bizonyára föl fogja virágoztatni a — Magyar Könyvtárt is!

Mint a beküldött prospektusból látjuk, a kiadók Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedése Budapesten, Andrásy-ut 21. sz. a. a vállalatra előfizetéseket is elfogadnak, még pedig egész évre (24 füzet) 3 frt 20 kr., fél évre (12 füzet) 1 frt 80 kr., negyedévre (6 füzet) 90 kr. Az előfizetőknek a füzeteket bérmentve küldik.

istudomást szerezne a független Magyarországól, holott így a közös beszéd szövege csak a mi alárendeltségünknek, tartományi jellegünknek szomorú bizonyossága.

Ne ujjongjunk tehát olyan nagyon annak, kár, hogy néhány pesti újság megseleksi, hogy gróf Andrássy Aladár előlépése mellett vonult be a király a trónterembe. Hiu ezere-mónia ez, semmitmondó formalitás, a lényeg az, hogy a magyar delegáció üdvözlétére a magyar király nem tartja érdemesnek a külön válaszadást, hanem egyszerűen felolvassa az osztrák császárnak az osztrák delegációhoz intézendő nyilatkozatának magyarra fordított szövegét.

Régi szerelem az, soha még szövé nem tették, fontosságát észre nem vettek, sulyt ennek nem tulajdonítottak. Pedig ez nagy hiba volt. Mert a közös intézményekben is nyilvánulnia kell a magyar állam önállóságának és szuverenitásának. Amde bosszantó, hogy egyebet ne említsünk, a német császár látogatásáról való megemlékezésnek a módja. A királyi beszéd megelégedéssel említi fel II. Vilmos császár bécsi és budapesti látogatását. Bécsi és budapesti látogatás! Milyen simán, egyszerűen, semmitmondóan, közönségesen van ez mondva! — Mintha a bécsi köznapi és jelentőség nélküli látogatás egy kalap alá volna foglalható a budapesti csodálatosan nagy napokkal. Ha méltó tanácsadója van a királynak, úgy a német császár fenomenális hatású budapesti látogatásának külpolitikai fontosságát a királyi beszéd révén kiemeli.

Ha utolsó delegáció ez, mely most Magyarország rovására tanácskozik, ám hagyjan. Akkor nem bánjuk akármit mond. vagy nem mond hozzá a király. De bizton reméljük, eljön meg az ideje annak, mikor nemesak hozza a németek, de nekünk fog beszélni. (F—g)

KÜLFÖLD.

Bosznia annexiója. A M-g a következő nagy érdekű értesüléseket közli: Az egész európai sajtó tévedésben volt Goluchovszki gróf osztrák-magyar külügyminiszter oroszországi és olaszországi utazása felől. A külügyminiszter nem udvariasságból tette a látogatásokat, hanem hogy formászerinti hozzájárulását megnyerje a két nagy hatalomnak Bosznia és Hercegovina annektálásához. A monzai összejövetel óta Ausztria-Magyarország a kezdeményezése fait accompli-nak tekintette, amennyiben három szignatárius hatalom, nevezetesen Német, Orosz, és Olaszország beleegyeztek, hogy Ausztria-Magyarország az általa alkalmasnak vélt időben jevente ki az annexiót. Tekintettel arra, hogy a berlini szerződésnek úgy a fekete tengeri hajozására, mint a Kelet-Ruméliára vonatkozó pontjai már rég megallozta a tettek és pedig újabb konferenciára és Törökország előzetes hozzájárulására nélkül: bizton várható, hogy a szerződés XXXV ik pontjának megváltoztatása — (ez a pont szól Bosznia ideiglenes megszállásáról) — a diplomáciában nem fog mást eredményezni mint akadémiás jellegű tiltakozást a porcia részéről.

A török kormány közvetlen a monzai találkozások után római követségbe részéről értesítve lett a monarchia ezen demarches-áról s a hír az Yldiz-kioszkban rendkívül kellemetlen nyomást keltett, jóllehet nincs egyetlen politikusi, ki Boszniát Hercegovinát Törökországra néve már az okkupációtól kezdve végleg elveszítettnek nem tekintette volna. Az elkedvetlenedés tulajdonképeni oka ama nem várt ténybe rejlik, hogy Oroszország megadta beleegyezését az annexióhoz, A török diplomáciára néve ez meglepetés, melyből további fordulatokat is várnak.

Hogy az osztrák-magyar külügyminiszterium mikor fogja publikálni az annexiót és ennek ratifikálását kért a szignatárius hatalmaktól, azt ma még megmondani nem lehet, de úgy látszik, hogy az legkésőbb január hónapban meg fog történni.

Változások Konstantinápolyban. A nagyhatalmak konstantinápolyi képviselői körében nagy változás van küszöbön. Saurma Jeltsch báró német nagykövet odaérkezéséről már adtunk hírt, de változni fognak a francia, angol és orosz nagykövetek is, sőt Calice bárónak, a mi nagykövetünknek tavoraszról is beszélnek, Neldov orosz nagykövet már elhagyta Konstantinápolyt és Párisba fog jutni; utódjaul Sinajev-et nevezték ki, a mi diplomáciai körökben kellemetlen feltűnést keltett mert Snajevról köztudomásu, hogy a török birodalomnak elnöke. Kinevezése uj iranyu orosz keleti politikát jelent. Czambona francia és Currie az angol nagykövet legközelebb hagyja oda állomását; utódjuk még nincs kinevezve.

A mersinai konfliktus.

Debreczen, nov. 19.

Az a nagy port felvert ügy, mely lázas izgatottságban tartotta pár nap óta monarchiánkat, most már békés úton el van intézve. A Franz Josef, Wien, és Tigerc hadihajók, melyek már készen voltak az indulásra, ismét nyuaoadnan horgonyoznak Szuvában — Calice báró megkapta a két jegyzéket, mely magában foglalja a föltétlen elégtételadást Ausztria-Magyarországra.

Ho-szas tanácskozások eredménye ez a két jegyzék, melylyel milliók sorsa lett eldöntve, Soká volt kétséges az ügy illetlen elintézése, annyival inkább, mert a török fővárosban erős áramlat volt és van Ausztria-Magyarország ellen. De most már mind a kelet- és nyugati ügyek mind a Brazsáfali lövőgyűzők affaireja el van intézve — a nemzeti lovagiaság szabályai szerint.

Végre hát mi is eljutottunk oda, hogy kezdenek bennünket a talomnak tekinteni s annyi letépett zászló, meggyalázott cimér és nemzeti szerelem után egyszer már mi is érezzük a diadal érzetét, a viadalót, melytől reg elszoktunk, mely oly rég keserűvé vált nekünk — keserűvé, szolgaságga. Annyi lábbal taposás, annyi meggyalázás után, oly sok, sötét zivataros nap után jól esik egy kis napsugár...

Pedig, pedig talán nem is mi voltunk megsértve. Talán más érvek vezerték azt a férfit, a ki a mi külügyeinket is képviseli mintegy.

Higjük a jobbat, higyük a boldogítóbat. Reméljük. Reméljük egy jobb jövőt — hiszen úgy látszik úgy is tisztul az égbolt, a mi egünk boltja, oszlik a kör verengnek a cillagok.

Hisszük, hogy ejj az idő, a mikor teljes önállósággal intézhetjük minden ügyünket, s midőn ebből a korból visszatérünk a jelenre, legyenek bár nagyobb diplomatánk, mint a mostaniak — ezt az esetet nem fogjuk sem kicsinyelni, sem kárhóztatni.

A. S.

TARKA ÉLET.

Epigrammák.

Elkeseredett férj.

Nézd Cili, Nézd Niobet, fájdalom mivé alakítá.
Nem köve, de kövér lesz te hatalom után.

Sokoldalúság.

Böven vagy te megáldva Ilonka sokoldalúsággal:
Sázezer oldalról fogdosod a bűreket.

Classikus világ.

A dana' hordót classiciással utánzza Juli-ka
Mit füle meghallott, szája kiadja tovább.

Jámbor kívánság.

Égve szeretlek téged, oh anygali lélek,
Etelkám!
Bárcsak te lettel volna előbbeni nóm!

Dialog.

Szólj Laczi! Engem is úgy kedvelsz-e mint a Muzsákat?

Oh igen, édes Ilán, ám! a nyolccsal együtt

Vidor.

Köd.

Hullanak, hullanak a levelek, lassan permetez a hideg őzi köd. Hideg van, fázom és lelkemen átrezeg az elmulás ezer fájó gondolata.

Az öledbe hajtom a fejemet Margit és álmodom, álmodom forró mámorító nyarról, pipacsról és forró szerelemről, hideg, fojtó rothadásról.

Majd amikor odajutunk, mind oda a barna keresztos temetőbe, a szomorú fűzek alá, ahol ele-endesül a dobogó szívünk, hidegek leszünk, hidegek, esendések.

Ugy-e te is fázol, fázik a lelked is, fázik es zokog az emlékektől. A falakon a nagy aranyrámás olajfestmények bámulnak, bamulnak, a kályha is csak füstölög, füstölög, éppen úgy mint a mi szerelmünk.

Hát el kell válnunk. Elmegyünk messze, messze a ködös hideg utcákra. Te majd a jégvirágos ablak mellett gondolsz reám, vagy az új szeretődre, én meg megyek tovább.

Főlemelem a fejem és nézek a szemedbe, azokba az édes szemekbe, amelyek úgy tudnak mámorítani. Nézek és bennem újra vágy ebred, birni téged, téged, akit úgy szerettem, akit úgy szerettelek a gyermek rajongásával, az ifju forró követelő szerelmével, akit most itt tartalak a karjaimban és nem tud felmelegíteni a csókok, hevíteni az öleléseid, idegen vagy nekem egészen.

Nem is lehet mást tenni most, csak filozofálni, Te ott maradsz szépeu a divanon, a finom fehér pongyolában — én leülök a kályha mellé az ablakhoz és beszélgetünk. Es elbeszéljük a szerelem ostobaságát, az érzélgés komédiáját...

Ujra, újra kell hogy szeresselek. Maskép valami más bűnösebb, forróbb szerelemmel — érzem, hogy az enyém vagy érzem a forró öleléseid, a mint felkorbácsolja a vérem, az ajkad ott vonaglik az ajkamon, — álmodtam, felébredtem.

Hideg van, hideg hullanak a levelek, hideg a szív is, aij ver, aij roboz. Álmodom álmodom reményről, szerelemről, rólad, Margit, rólad, a ki tiszta voltál a bűneidben is, forró nyárról napsugárról... Hideg van es hull hull a köd...

A. S.

Színház.

Váljunk el. Tegnap ismét mulatságos kis estet szerzett a közönségnek Komjathy Sárdou és Nejac vígjátéka előadása által. Meglátszott az összes szereplőkön az igyekezet, hogy minél nagyobb sikert érhessenek el s ez csaknem mindig sikerült is. Derült hangulat uralkodott az egész darabon keresztül s ennek nagy részéért a dícséretet Vidor, Tanna és Halmi Margit érdemlik meg. Vidor a darab elején nagyon egyhanguan viselte magát, de később bele találva szerepébe — igen correkt kis előadást mutatott be. Tanna y az egész estén igen jó volt, különösen a harmadik felvonásban levő komikus jelenetével sikerült a közönséget folytonos derűtségben tartania. Látszik rajta a darab kellő áttanulása. Halmi Margit úgy a komoly, mint a komikus részében a darabnak igen jó volt. Jól alakította a kicsapongó asszonyt s annak változékony érzelmét s később pedig a féltékeny, majd a boldog szerelmezt mutatta be jó alakításban, Szentema is, mint tegnap az inas szerepét igen jól játszotta. A mellék szereplők Bartha, Haday, Püspöky, Kiss Irén, Cserényi Adél, Locsarek néstb. mind igen jók voltak s Locsarek né már megjejenésével nevetést keltett. Ez az est is bátran elmondhatják, egyike a legmulatságosabb estéknek.

A fiumei kérdés az olasz sajtóban.

— Budapesti levél. —

November 19.

Az »Opinione« f. hó 16-iki számában »La quistione del Fiume« czim alatt cikklet hozt O v a r y Lipót tollából. Fiume, — írja cikkirő a többi közt — mint a magyar korona egyik legbecesebb gyöngye, a magyar kormánynak 1867 óta legszorgosabb gondoskodását képezte. Mindenekelőtt szüksége volt az abszolutizmus alatt teljesen elhanyagolt Fiumét anyagilag oly helyzetbe hozni, hogy Európa többi tengeri városaival kiállhassa a versenyt. S itt felsorolja Övarty mindazon nagy szabású alkotásokat, melyeket Fiume a magyar kormánynak köszönhet s melyek sok millióval terhelték és terhelik Magyarországot költségvetését. Fiume teljes szeparálására azonban nem elégségesek csak az anyagi alkotások. E városban ugyanis még mindig az abszolutizmus idejében hozott törvények és rendeletek vannak hatályban, melyek sem a liberalizmusnak, sem az előrehaladt körökben megváltozott igényeknek meg nem felelnek. A kormány tehát szükségesnek tartotta megszüntetni elvileg az anachronizmust s életbeletetni Fiumében is a magyar alkotmányos törvényeket és szinte hihetetlennek látszik, hogy a magyar kormánynak e nemes és hazafias elhatározása a fiumei polgárság egy részéről, nevezetesen a horvát autonomisták részéről nem részesült oly fogadtatásban, a minőt megérdemelt volna.

Azt állítják, hogy a városi képviselőtestület meghallgatása nélkül törvényeket lehetesen életbeletetni Fiumében, a mi egyáltalában nem áll; hisz a jelzett statutumokat is a magyar kormány készítette. Az eddig életbe leteletett magyar törvényekben, mint pl. az egyházpolitikában mindig külön tekintettel volt a magyar törvényhozás Fiume különleges viszonyaira. — S épen e czélból lett e hó 19-ére értekezlet egybehiva, hogy a magyar kormány megbeszélhesse a fiumeiek óhaját az életbeletetendő törvényekben teendő módosításokat illetőleg.

A horvát izgatónak sikerült azonban a bizalmatlanság magvát elhinteni s a representanza nagy része mielőtt meghallgatta volna a magyar kormány szándékát s megismerte volna a czélbavett módosításokat, beadta lemondását. Nagyon rosszul cselekedte. A többi közt magyarizálással vadolják a kormányt. Képtelenség, hogyan lehet olyat gondolni, hogy Magyarország, melynek a fiumei és dalmat partokon az olasz elem képezi legerősebb támaszat a szlavizálást ellen, ez elem magyarizálást tehát gyengítést czélozhatna! — A magyar kormány mindenha az olasz kulturának Fiumében minél hathatósabb fejlesztését tűzte ki czélul s összes fiumei alkotásai az olasz jellegét viselik magukon.

Táviratok.

A pápa a magyar mise ellen.

Bpest, nov. 19, a »Debreczen« ered. táv. A római kuria végleg döntött a görög katolikusok magyar istei üsztelete tárgyában és pedig kedvezőlenül. A napokban kiadott breve rendeletet tartalmaz F i r c z é k Gyula munkácsi és V á l l y i Janos eperjesi görög kath. püspökökhöz, amelyben megdorgálja őket, a miért az e g y h á z e g y s é g é t (?! Szerk.) m e g a k a r j a b o n t a n i s a j ö v ö r e n e z v e a m a g y a r m i s é t e g y s z e r s m i n d e n k o r a b e t i l t j a v é g ü l e l r e n d e l i, h o g y m i n d e n m a g y a r n e y l v ű e g y h á z i k ö n y v e l m á g l y á n e g e t t e s s e n e k e l. A rendelet politikai körökben óriási szenzációt kelt. Az ellenzéken interpellálni szándékoznak a kultuszminisztert, — a miért ilyen lanyhan fogta partját a magyar g. katolikusoknak, sőt hire jár, hogy a delegációban is szóba kerül az ügy.

A delegációk.

Budapest, nov. 19. (A Debr. ered. táv)

Bécsből jelentik: A magyar delegáció külföldi albizottságában Falk Miksa mint előadó kezd meg a vitát, rajta kívül azonban az albizottság több más tagja is kérdést fog intézni a külügyérhez. E kérdésekre Goluchovszki gróf külügyminiszter részletes exposéval fog válaszolni. A külügyi albizottság minden valószínűség szerint már szombaton fejezi be munkálkodását és csak a jövő hét vége felé fog tartani ülést, hogy a jelentést hitelesítsék.

Menyegzőből a halálba.

Budapest, nov. 19. A »Debr« ered. táv

Szécsi László, mihtályelki lakos, mint onnan írják, lakodalman vigan voltak a vígadók. Éjjel felé az új bor gőze a lakadalmas nép fejébe szállt, s a virtuskodó legények egy kis parázs verekedést rögtönöztek, amikor a muzsika elhallgatott, Bodor Mihály éleltelenül esett a földre, egy fokossal föbe sújtotta valaki. A jászberényi csendőrség megejtette a nyomozást s többeket elfogtak.

Ujdonságok.

* **Márczius 15-ike.** A főiskolai szemior főhivatást intézett a debreczeni akadémiai hallgatókhoz, hogy holnap f. hó 20-án a VI-ik számú tanteremben este 6 órákor közgyűlést tartsanak, melynek tárgya a jövő évi márczius 15-ikének 50 éves évfordulójának a megünneplésére vonatkozó intézkedések lesznek.

* **Az orsz. tanitói árvaház felügyelete.** Az orsz. tanitói árvaházban a mult regime alatt uralkodott állapotok arra indították a közoktatási minisztert, hogy kivégez annak közvetlen adminisztrációját a tanfelügyelő köréből, s azt egy helyi társadalom tagjaiból alakított bizottságra ruhazza. Ezzel legalább eléri azt, hogy a helypolitika oda is beteszi a lábát s hogy ez mindinkább sikerüljön, azzal a megokolással teszi ezt, miszerint óhajta, hogy az orsz. tanitói árvaház mellett a társadalmi érdeklődést felkeltse, hogy azonban mennyire nem ez az igazi cél, — mutatja az, — hogy a megalkított felügyelő bizottság elnökeve mai rendeletével gr. Dégenfeld József főispánt nevezte ki. A bizottság tagjai férfiak és nők egyaránt lesznek Debreczen előkelő köréből.

* **Vizgázvilágítás.** Dr. Sz. a c e k e Hugó a bécsi műgyetem tanára ma értesítette a tanácsot, hogy mivel önhibáján kívül nem vehetett részt a közvilágítási árlejtésben, hajlandó volna tárgyalásokba bocsátkozni utólag a várossal: vizgáz világítási ügyben. A bécsi tanár igen udvarias hangon, a legtisztább magyarsággal fogalmazott levélben írta meg kívánságát.

* **Méltóságunk Pekingben és Tokióban.** Előttünk vannak a közös költségvetés zöld füzetei, s lapozgatva bennünk, csakugy kiabálnak felens a százezrek, meg a milliók. Mikor ennyi fényes pénzről van szó, az emberek nem szoktak mosolyogni. Pedig mosolyogni való is van e füzetekben. Szó van az egyikben arról, hogy Pekingben és Tokióban, a kínai és japan fővárosban, a császári és királyi követesek elhelyezéséről kell gondoskodni. Ennél a fontos aktusnál pedig az osztrák-magyar monarchia méltóságát okvetetlenül szem előtt kell tartani. A méltóság! Természetesen ez a földolog a külügyi képviselőben. Tessék csak elképzelni akár egy kis követési attasé is méltóság nélkül. Hat még egy egész követési épüete! A méltóság azonban rendszerint pénzbe kerül. Ezuttal éppen 350.000 frtba. Mert azt elképzelni sem lehet, hogy egy császári és királyi osztrák-magyar követes kínai vagy japani stílusu palotában legyen elhelyezhető. Fényes, modern

palotát kell tehát építeni, hogy a copfos kínaiak és gésák után bomló japaniak már messziről észrevegyék rajta — a méltóságot. Ennek az argumentumnak a delegáció sem tud majd ellentálni és bizonyára sietni fog megszavazni ezt a potom 350.000 forintot.

* Jog és pénzügyi bizottsági ülés.

Debreczen város jog és pénzügyi bizottsága tegnapelőtt ülést tartott V e c s e y Imre tanácsnok elnökle mellett. Jelen voltak: Ábrahám László, Száató Győző, Komlóssy Dező, B e c h e r t M a n ó, dr. Király Ferencz, Nemes Kálmán, Zádor Lajos, dr. Bakonyi Samu, Mayer Emil, dr. Kemény Mór és Varga Károly. — Az ülés számos ügyre nézve tett javaslatot, olyanokra is, amelyek a legközelebbi közgyűlés tárgyai lesznek. A gyámpénztárban és a házi pénztárban levő, de törvényes biztosíték mellett ki nem kölcsönözhető pénzeknek további elhelyezésére vonatkozólag javasolja, hogy az 1886-ban hozott közgyűlési határozatban foglalt rendelkezés továbbra is fentartassék, vagyis az ilyen pénzek ezentul is a helybeli megbízható pénzügyészeknél helyeztessenek el. A számvétség és a házi pénztár működését ellenőrző bizottság jelentésének beható tárgyalása után, melynek során a rendszeres könyvelésnek bevezetése különösen kiemeltetett, javasolják hogy jövőben az elszámolás melletti előleg teljesen mellőztetvén az 1898. januártól kezdve az oly természetű kiadások melyekre előlegek adtak a számadásra kötelezettek részére nyitandó és h u s z h u s z o n ö t e z e r forintnyi forgótőkéből fedezendő hitelek utján teljesítessenek. Balkányi Miklós és társai az iránt folyamodtak a városhoz, hogy a váradutcai temetőn túl fekvő új szálló telepek alkalmas nével láttassanak el, A bizottság e kérelem elintézését függőben hagyatni javasolja, addig, amíg a belterületek helyeinek elnevezése és a házszámozás megtörténik, amikor a külsőségek rendezése folytán azoknak elnevezéséve is behatóan foglalkozhatik a város közönsége. A vágóhídi igazgatónak évi 300 frt, az ellenőrnek pedig évi 100 frt megadását hozták javaslatba, tekintve, hogy ezen városi vállalat érdekében a közönségesnél fokozottabb éberséget és nagyobb tevékenységet kell kifejténiük, másfelől pedig terhes és fokozott hivatali munkát kell végezniük. — A koronázási alap kamatai egyharmad részének évi 300 frtnak felhasználására, a tanácsesal szemben, mely népkönyvtárak felállítását czélozza, azt javasolja, hogy az a városi levéltárban levő történelmi becsü okiratok nyomtatásban levő kiadására használtassék fel. A helyb. zenedének 15 öl tűzifa megadását véleményezi. Javaslja továbbá, hogy a Magyar földrajzi társaságba 50 frttal alapító tagul lépjen be a város. A nagyerdői fürdő és nyári laknak házi kezelése, a mely a város érdekeinek évek óta teljesen megfelel. — továbbra is fentartatni kívánja. Sebők István már acsádi ev. ref. lelkész részére miltáuyolván a Guthon lékö ev. ref. vallásu debreczeni polgárok lelki gondozása körül szerzett érdemeit minden innea várható következtetések nélkül, 1898-ra 5 öl tüzi fát javasolnak megadatni.

* **A megújított proviziós pör.** A kiállítási bírlők bűnpöre — megújított alakjában napról-napra nagyobb hullámokat ver. Paskáriu Gyula vizsgáló bíró kihallgatva Spitzner Gyulát, azokra az új bizonyítékokra, a melyeket a panaszosok perújítási kérvényeik kapcsán a törvényszék elé terjesztettek. Érdekes, s ezért említjük meg ezt a körülményt,

hogy a budapesti főügyészség mielőtt az ügyészségnek az újra felvétel tárgyában tett indítványa a törvényszék elé került volna, az iratokat sürgősen magához kérte s ez új bizonyítékokat Hammersberg Jenő főügyész is átnézte s csak így kerültek a vizsgálóbíróhoz. Azokat a leveleket, melyeket a panaszosok becsatoltak, oly szigorúan őrizi a vizsgálóbíró, hogy az iratoknál csak a hiteles másolatok vannak, az eredetieket elnöki letétként a tűzmentes vasszekrényben őrzik. Megírtuk azt is, hogy Visontai Soma dr., Spitzer védője, a zár alatt levő 100.000 frtnak kiutalása, illetőleg a zár feloldása iránt kérvényt intézett a törvényszékhez. A kérvényt indítványtétel végett Poskari vizsgálobíró áttette az ügyészséghez.

* Szilágyi Sándor ünneplése. Szilágyi Sándort, az érdemes tudóst ünneplésének hetvenedik évfordulója alkalmából tisztelőinek és barátainak egészlegioja. Ermet verettek az emlékére s átnyújtották neki a következő levél kíséretében, a melyet közel ötszázan, társadalmunk legkiválóbb tagjai, irtak alá. A levél így hangzik:

Néhány rövid hét múlva munkás életed hetvenedik esztendejét fogod betölteni. Számos barátid és tisztelőid, széles hazában és azon kívül, elhatározták, hogy ez alkalomból tiszteletre művészi kéz alkotta emlékműt fognak vetetni, mely két dolognak legyen szimbóluma. Legyen az egyfelől látható s későbbi nemzedékek által is megilletődéssel szemlélhető jele annak az osztatlan elismerésnek, melyet a művelt magyar közönség a hazai történetírás és közművelődés terén teljesített hervathatatlan értékű munkásságáért iránt viseltek. Adjon másfelől kifejezést annak az őszinte tiszteletnek és vonzalomnak, melyet egyéniséged iránt érezük. Az érem, melyet illetett művész veszője alkotott meg, im elkészült s ezennel átadjuk neked. S midőn arra kerünk, hogy jó néven ved tölünk a művelt magyar közönség elismerés s tisztelői érzelméi nyilvánítását; fogadd egyszerűen az éremmel együtt amaz őszinte jó kívánásunkat is, hogy tevékeny életed fonalát a hazai tudomány és a nemzeti kultúra javára a Gondviselés minél hosszabban nyujtsa! Budapest, 1897. június hónapjában.

* Az anyakönyvvezetői állás. A belügyminiszter a közigazgatási bizottság fölterjesztése folytán, ma leirt hozzá az iránt, hogy a Budaházy Endre halála által megüresedett anyakönyvvezetői állásra a pályázatot rövid határidő kitézése mellett minál előbb hirdesse meg s a pályázati kérvényüket küldje fel.

* Ki hazudik többet? Ki hazudik többet, a német vagy az olasz? Ezt a kényes kérdést vetette föl egy olasz lap rövid idő előtt és csakhamar özönével érkeztek rá a többé-kevésbé szellemes és őszinte válaszok, melyek közül különösen érdekes a szocialista turini bölcsész Ferrero válasza, mely meglepő nyíltsággal tárja föl olasz honfitársai gyöngé jellemvonásait. Ferrero határozottan elismeri, hogy az olaszok sokkal kevésbé barátai az igaz mondásnak, mint a németek, azonban cukorral adja be a keserű pillulát, amidőn nemzete ezen erkölcsi fogyatékosságát annak a german népek fölötti intellektuális fensőbbiségének tudja be. Az olasz ember éppen élenk fölfogásánál fogva nem tart ki az igazság mellett, nem becsüli azt sokra és nem igyekszik annak érvényt szerezni. Cselekvése nem egyezik meg gondolkodásával, ebből magyarázható meg, hogy az olasz ember oly gyakran tér le elveitől és meggyőződéseitől. Ezért vagyunk mi — folytatja Ferrero — javíthatatlan hazugok, oly nemzet, melynek legműveltebb egyénei egymás közt és idegenekkel szemben folytonosan hazudoznak. Ezért történhet meg nálunk az, hogy mennél inkább buzgólkodik a vezető-osztály valamely politikai, társadalmi, vagy erkölcsi elv mellett, annál kevésbé hisz a nép annak őszinteségében. Semmiféle keserítette el annyira: mint az a tapasztalat, hogy az összes politikai pártok vezéregyéniségei a minő higgadsággal, józanul és igazságosan ítélik meg a napikérdéseket

magánbeszélgetés alkalmával, épp annyira rabjaivá válnak a pártszendvedélynek, hazug konvenczióknak és alatomosságnak, mihelyt a nyilvánosság előtt, vagy a szószekeken kell meggyőződésükért helyt állniok. Ez a hazugság és csalárdság okozza politikai életünk sivárságát és nemzetünk szerencsétlenségét és orvoslása csakis az északi nemzetek szép példájának megszívvelésében és elsajátításában rejlik.

* Főiskolából. Vettük a következő meghívót: a főgymn. önképzőkör f. hó 20-án d. u 5 órakor a főgymn. V. osztály termében gyűlést tart. Targyirozarat: 1. Kovács Gyula 8 o. szavalja Petőfi. Egy gondolat bánt engemet cz. költeményét. 2. Birta István 7 o. bírálja Csokonai: Reményhez. Műdalának cz. fejtegetését. 3. Nánássy Lajos 8 o. bírálja Thótt László: Agnes jellegű görög verset. 4. Balogh Ernő 7 o. felolvas. 5. Erdesi Károly 5 o. szavalja Petőfi. A hazáról. cz. költeményét. 6. Fráter Ernő 7 o. bírálja Ileana cz. verset. 7. Rácz Lajos 7 o. felolvas. 8. Gulás József 5 o. felolvas.

* Állat-Succik. A Természet című állattani és vadászati folyóirat érdekes dolgokat ír az állatok koplaló-képességéről. Az állatok koplaló-képessége — így írja — igen különböző. Így a krokodilus, a kígyó vagy a tekenősbéka éveikig el lehet táplálék nélkül, míg ellenben a vakond, ha 24 órán át nem jut eledelhez, éhen hal. A koplaló-képesség rendszeren az állat korától, természetétől vagy életmódjától függ. Fiaatalabb egyének hamarabb pusztulnak el, mint a kifejlettek; eleven természetűek hamarabb, mint a lomhák; a növényevők rövidebb ideig bírják ki az éhséget, mint a húsevők; a hidegverűek rendszeren felülmulják a melegverűeket a koplalás nehéz mesterségében. Ezek szerint a fiatal fülemile 24 óránál tovább nem bírja ki az éhséget, a magevő madár 2 napig élhet eledel nélkül, az eger 3 napig, a házinyul 10 vagy 12 napig, a macska 16-36 napig, a skorpió 9 hónapig, a csörgőkígyó 26 hónapig, a Proteusz pedig elél 5 évig is eledel nélkül.

* Gyűlések az ev. ref. egyháznál. A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriumának közalapi bizottsága hónap d. e. 10 órakor ülést tart. A debreczeni ev. ref. egyház tanács termében pedig ugyancsak holnap november hó 20-ik napján d. u 3 órakor iskolaszéki ülés lesz, melynek tárgyai: Elnöki jelentés. Pályázat eredménye a Cser utcai tanítónői állomásra s folyó ügyek.

* Három magyar, Léván történt: félíg czibil félíg katona jelmezben beállít pnteken egy atyafi a kapitánysághoz

— Mit akar barátom?

— Jelenkezni gyűltem. Trancsinbe szolgáltam a 16. ezrednél.

— Tót?

— Nem kérem aláson, magyar vagyok. Ezsz ezrednél csak három megvoltánk magyarok, a Nadvornicsek, a Prolopubera, meg én!

— Fs magat hogy hívják?

Az atyafi nagy büszkén a mellére üt s ki vágja;

— Hát Prottyivoda, kérem aláson!

* A halott arcképe. A modern tetemre hívás sötét helye a morgue, a melynek márvány lapjain sorban fekszenek nők, férfiak, a kik megölték magukat. — Jön-megy a nép a búvós tereubben a temetetlen halottak mellett. Egyik közelében leroskad egy anya s megsiratja elvesztett fiát, a kire rátalált, a másiknál férfi zokog s nézi-nézi szerelmesét, aki üveges szemével részvétlenül tekint rája. Aztán hivatalos formában jkönyvet írnak az agnoszkálásról s a tetemrehívás véget ér. De nem mindegyiknél, mert sok az olyan halott, akit nem ismernek fel. Azt lefotografózzák, eltemetik s a képet megőrzi a rendőrség, hogy az érdeklődőknek megmutassa. Így is agnoszkáltak már sok ismeretlenül eltemetett öngyilkost. Még a mult hónapban történt, hogy Lipót körút 30 sz. házának 3 emeletéről leugrott egy fekete ruhás uriaszony és szörnyet halt. A morgueba vitték, a hol azonban neu-

ismertek reá, a mire eltemették, de előbb lefotografálták. Valószínű, hogy vidékről, vagy a külföldről jött a fővárosba meghalni. — Arcképe a főkapitányságon van, mindenki megnézheti.

* Vége a honvédigazolásoknak. A miniszterelnök közelebb a közigazgatási hatóságok fejeihez rendeletet intézett, hogy miután az 1848-49-iki honvédek igazolása nyugdíj igény szempontjából a mult évi szeptember hó 30-án befejeztetett: kérjék be a honvéd egyletekből az igazolási kérvényeket s azt hozza terjesszék föl, hitelesítési záradékkal ellátva. — Ezzel hihetőleg azt akarja elérni a miniszterelnök, hogy elvégre megszűnjék a 48-as honvédek szaporodása, a mi helyes is, ha meggondoljuk, hogy e tekintetben eddigelé sok visszaélés történt.

* Azért. Egy hercegnő a hegyek közé rándult és déltájban betér egy parasztkorcsmába, a hol a parasztos ételt igen jó étvágyal megeszi. A korcsmáros családja nagyon előzékenyen kiszolgálta s a hercegnő már azt hiszi, hogy felismerték és azt kérdi a korcsmárostól, hogy honnan ismeri őt.

— Eszem ágában sincs hogy ismerjem, feleli a korcsmáros.

— Ugy hát miért örül oly végtelenül látogatásomnak? kérdezi a hercegnő megfélemedve.

— No hát, mert olyan sokat zabált! felel a korcsmáros barátságos mosolygással.

* Az első levélboríték. Az első levélborítékot egy Brewer nevű papirkereskedő készítette 1820-ban. Brewer valami különösen szép kirakatot akart rendezni s arra a gondolatra jött, hogy egymás fölé rakott papirlapokból piramist állít a kirakatába. A piramis tetejére már egészen kis lapok jutottak. Ez a kis alaku papiros nagyon megtetszett a kereskedő vevőinek s ettől fogva divatba jött az apró levélpapirokon való iras. A bökkenő csak az volt a dologban, hogy ha ezeket a kis papirokat összehajtották, alig maradt hely a címzésre. Ekkor támadt Brewernek az a gondolata, hogy a levélpapir számára bori tékot készítessen. Az új találmány általános tetszést aratott s néhány hét alatt oly nagy volt a kereslet a borítékok iránt, hogy Brewer tizenkét embert foglalkoztatott a műhelyében.

* Mennyit ér a londoni szemét? Érdekes fölvilágosítást nyujt erről egy kis statisztikai kimutatás. A szeptember vegeig letelt tizenkét hónapnyi időközben a következő summákat halászták ki a szeméktörök az utca szeméteiből: 101.905 marka értékű aranyat, ezüstöt és rezt 1688 markányi chequet, 38.999 marka értékű bankpénzt, vagy 100000 markára való vasuti reszvenyt 98 női, 6 férfi órat, 212 gyűrűt, 134 mellűt, 918 karperecet, 6 mü-állkapcsot, vagy 18.000 fenyképet és 98 látocsövet. Mindezeket a tárgyakat tulajdonosaik egy éven belül visszaválthatják. Kikötortak ezenkívül még 12.800 marka értékű papirost 950 markára való régi bőrt, 1845 markányi értékű cserepet, üvegterméleket és 3340 markára való rongyot. És az emberek mégis Kiondyke-be zarándokolnak kincsét keresni!

* A rettenthetetlen. Felhagy: Képzeld csak, ez az ember olyan kastélyban lakik, a hol éjszaka szellemek járnak!

Mereszly: Mit szóljak én? En meg három — adóvégrehajtóval lakom egy házban.

* A verekedő egyetem. Természetes hogy a bécsi. Csak a minap altunk hirt egy verekedésről, amely a bécsi egyetem falain belül kvzdódott és az utczán folytatódott s ma már újabb botrányról kaptunk Bécsből telegrammot. — Ma dében öt cseh egyetemi hallgató az egyetem könyvtarába haladvást anyanyelvükön társalgott. Két német bursaxi utánuk haladt, gunyosan kiáltotta rájuk: — Német egyetemen nem beszél az ember csehül!

A szóvita, ami erre kifejlődött, csakhamar tettelegessé fajult. Az egyik bursapfnovagta a csehek egyikét, mire a csehek kirőpítették a bursot. A pedellusok közbelépésztán megakadályozta a verekedés tovább fejlődését.

* **Lángoló erdők.** Mint keddi számunkban már megírjuk, a Huszt m. llett fekvő kincstári erdőségek lángban állottak. Egy szűkszavú táviratunk ma azt jelenti, hogy a 24 óráig tartó, folytonos esőzés a tüzet egész kioltotta. A kár, felületes becslés szerint 80.000 fortra rug.

* **36.903.604 frt 11 krajczár.** Aki ezt a néhány ezer frt híján 37 milliót mutató számot előolvassa, hamarjában nem fogja tudni mit jelentsen az s hogy sokáig senki a fejét ne törje e talány megfejtésén, mindjárt el is áruljuk, hogy ennyi értékű dohányt, szivart füstöltek el szép Magyarországon január 1-től szeptember végéig. Az illatos havannak, a már nem ismeretlen Uppannok, amelyek nagy nagy szerepet játszanak minden divatos novellában, éppen úgy befoglalják ez orias számba, mint a kurta szivarok és a bakák virgóniája. A dohányjövédéki igazgatóság kimutatása szerint a jelen év harmadik negyede helyrehozta azt a forgalmi csökkenést, mely az eső feléig alatti a tavalyi félével szemben mutatkozott. Az 1897. évben január 1-től szeptember végéig az általános eladás értéke: 33.953.036 frt 88 40 kr. Különlegességi eladás: 2.950.567 frt 23 kr., összesen 36.903.604 frt 11 40 kr. A múlt év ugyanez időszakában az általános eladásból 34.852.271 frt 06 kr. Összesen: 36.728.193 frt 14 kr. Ez évben tehát a pénzforgalom 175.440 frt 97 40 kiral, azaz 0,5 százalékkal több a megfelelő időszak forgalmánál. Ez a forgalom a különböző árucégek szerint a következőleg oszlik meg: 39.550 kg. barnot fogyott 79.055 frt 37 kr. értékben, 41.468 kilogrammal kevesebb, mint a tavalyi első három negyedében, 114.275.482 csomag dohányért 15.667.481 frt 37 40 kr. folyt be, a tavalyi forgalommal 11.376.212 csomaggal több fogyott el. A szivarfogyasztás mely tetemesen csökkent 380.669.525 darab volt 12.852.902 frt 51 1 kr. értékben. — Papirszivarkát elszívtak januártól szeptember végéig 581.237.616 dbot, 29.064.030 dbbal többet mint tavaly ilyenkorig összesen 5.291.902 frt 12 kr. értékben. Havanna szivarka 399.650 db 61,75 frt 50 kr. értékben fogyott el. Különlegességi barnot szivarka köztük külföldiek is 2.950.567 frt 33 kr. bevételt hajtottak összevéve.

Magyar aranyásók Alaszkáról.

A Clevelandi Szabványok levelet kapott egy Free Emil nevű amerikai magyar embertől, ki nem rég jött meg az új aranyországból. Leveleiben sok érdekes dolgot mond el tapasztalatáról, kalandjairól és csalódásairól. A Klondyke folyó dus vidékeire nem birt már eljutni, annyi akadály állta útját. Volt azonban S. H. E. P. C. a m. p. b. a. n. mely a legnagyobb akadályul szolgáló, hogy lábmal fekszik. Tíz napig volt itt s leírja az itteni aranykeresők életét.

A telep legnagyobb ékesége — írja Free — két fátörzsből épült ház, melyekbe tulajdonosaik, két Juneaba való vállalkozó ember minden lehetőt és lehetetlent árul és vendéglőt is tart. Egy étkezés ára 75 cent — persze szalvétá nélkül. Par nappal távozásom előtt egy vállalkozó nő is nyitott vendéglőt egy nagy vas-sátorban és csakhamar magához vonzotta a vendégek többségét. Játékberkegekben sem volt hiány. A artós eső sátram ajából is folyóágyat csinált és türelmem fonala elszakadt, midőn egy reggel arra ebédtem, hogy takarom alól csak úgy ömlik ki a víz. A következő éjjelre a H. A. R. P. E. R. S. W. E. K. L. Y. reportere adott szállást. Valóban, érdekes élet! Reggel csak azon veszi magát észre az ember, hogy folyó fölött aludt, és nem talál egyetlen darab száraz fát vagy papírt melyivel tüzet gyújtson. Tédig erő iszapban elgázolunk egy darabot — mely mértőrd nyitnak tet-zik — elérünk a hegyről leszáradó jeghídig zuhataghoz, melyn elvégezzük a reggeli mosakodásunkat. Aztán visszazugolunk a sátorhoz — persze mire visszaérünk megint lucskosak, piszkosak vagyunk.

Mot a gyomor is megkívánja a magát, de hogy készítsünk reggelit egyetlen darab

száraz fa és papír nélkül? — Az előző nap etelmaradványaihoz kell tehát folyamodnom. Találók is egy szerény adag szalonnát babbal és fankot, melyek az est óta egy reteg iszapal, légygel és bakteriummal gyarapodtak. — Alig lehet leírni, minő ize van az ilyen Klondyke étkezésnek.

Hallván, hogy a folyam egyik partján vert sátorokat elmosta a víz, a helyszínere siettem, hol érdekes látvány tárult szememre: férfiak halasztak élelmiszere zsákjaikra, cipőikre, kabataikra stb. mialatt a rohanó ár mind újabb utakat tört magának a satortáboron át. Közlekedtet az ebéd órája. Visszaüldültem sátram felé, hol egyik szomszédom tüzet gyújtott. Alumínium tálat megtöltve vízzel, a tűz fölé állítottuk, a forró vízbe beledobtam néhány vékony szelet szalonnát, melyet megtisztítván, a bográcsba tettem és pár perc múlva kész volt a szalonnás sült. Ebédnél ültem, mikor öszvérek rohantak egyenest sátramnak, leszakították kötelékét, mire nagy robajjal bedől az egész. Ezek az alaszkai számarak merről is nevezetesek. Egy reggel arra ebédtem, hogy két nagy szem és fül mered rám a sátor nyílásából s csodálkozva láttam, milyen kíváncsi egy ilyen alaszkai számar.

Alkalmam volt egy bányász gyűlésen (miner meeting) is részt venni. A férfiak sátram közelében a faközött gyűtek egybe. Az allandó bányász bizottság elnöke nyitotta meg a gyűlést, bejelentve, hogy egy teherhordó és utas közt fölmerült nézeteltérés vár edönzésre. Az utas ugyanis vonakodott kifizetni a kikötött bért, mert néhány tárgya elveszett a szállítás közben. A felek meghallgatása után a népitétel kimondotta, hogy a teherhordónek joga van teljes béréhez. Bár ez ítélet jogosságához fert némi szó, meg kell jegyezni, hogy a teherhordók és bányamunkások közt ritkán akad tolvaj és hogy itt sokkal nagyobb biztonságban lehet sétálni nagy összeg penzzel mint Newyorkban.

Free ezután így végzi levelét: Hallottam, hogy 5 láb magas hó esett a hegyek között és ekkor beláttam, hogy hiányos felszereléssel nem folytathatom utamat. Legalább 400 dollara lett volna még szükségem, hogy a teherhordóktól követelt díjat Sheep Campól Lake Lindemannig megfizethessem. A csónakokért is borzaszó árt számítanak, jobbnak láttam tehát egyelőre visszafordulni. Cédulát akasztottam ki egy fura, hirdetve, hogy egy uti felszerelés eladó és csakhamar akadt is egy kereskedő, ki megvette mindenneműt. Tavaszig majd elvállik, végképp kigyógyítottak-e szomorú tapasztalataim a Klondyke-lázamból.

KÖZGAZDASÁG.

Rendelet

a mesterséges borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893: XXIII. t.-cz. végrehajtása iránt.

A denaturálásra két mód állapították meg, u. m.:

1. Denaturálás sóval, mely úgy hajtható végre, hogy 1 hektoliter mesterséges borba 5 kg. porrá tört konyhasót (kősót) keverünk és a folyadékot addig kavargatjuk, míg a só benne feloldódott.

2. Denaturálás ecettel, mely esetben 1 hektoliter mesterséges borba 15 liter 12 százalékos ecet-av, vagy 30 liter 6 százalékos ecetsav keverendő.

Ha az allandó borvizsgáló szakértő bizottság a denaturálás módjára nézve nem nyilatkozik akkor az eljáró hatóság ítéletére bízatik, hogy a denaturálás melyik módját választassa.

28. §.

Ha az ítélet jogerőre emelkedésekor a mesterséges bor egészben vagy részben már fel nem található, az épitelt fél e hiányzó mennyiségnek a szakértő bizottság által megállapított értéket megfizetni köteles. (Lásd a törvény 12. §-át.)

A hiányzó mennyiség értéke a kiszabott pénzbüntetéssel együtt törvényes határidő

alatt behajtandó; a kiszabott pénzbüntetés az 1892: XXVII. t.-cz.-ben rendelt célra, — az ítélet hozatalakor természetben fel nem talált mennyiségű és különben elközbeandó mesterséges bor értéke pedig a községi szegényalap javára fordítandó.

Az ítélet egyéb esetleges rendelkezései szintén azonnal végrehajtandók s a jogerős ítéletek az illetékes allandó borvizsgáló szakértő bizottsággal esetről-esetre haladéktalanul közlendők.

29. §.

A törvény 5. §-ának b) pontjában és a 6. §-ában jelzett kihágások folytán hozott jogervényes marasztaló ítéletek, mely esetekben a borítaladó is fizetendő, jogerőre emelkedésük után az illető kir. pénzügyigazgatósággal az elsőfokban eljáró főszolgabírák, városi rendőr kapitányok, illetve fő- és székvárosi kerületi kapitányok által esetről-esetre közlendők és a közlés iránti rendelkezés az ítélet szövegébe foglalandó.

Hasonlóképen közlendők a pénzügyigazgatóságokkal, az 1888: XXXV. t.-cz. 10. §-ának esetleges alkalmazhatása céljából, mindazok a marasztaló, jogerős ítéletek, a melyek kímérők vagy kímértékben elárúsítók ellen hoztattak.

30. §.

Az 1893: XXIII. t.-cz. hatályos végrehajtásának előmozdítása céljából az alábbi §-ok értelmében szervezendő helyi bizottságok létesítését rendelem el.

E bizottságok feladata a borforgalomnak az 1893: XXIII. t.-cz. szempontjából való megfigyelése, az elkövetett kihágások tekintetében az illetékes hatóságok, valamint az idézett törvénybe ütköző kihágások által jogaikban sértett érdekkörök nyomravezetése s a kihágások kiderítésére irányuló eljárásuk megkönnyítése.

E bizottságok czíme: bor-ellenőrző bizottság; tagjainak száma — az elnökön kívül — legalább 4.

31. §.

A bor-ellenőrző bizottságok megalakítása szervezeti szabályaik és ügyrendjük megállapítása a törvényhatóságok feladata.

Minden főszolgabírói járásban és minden rendezett tanácsu vagy törvényhatósági joggal felruházott városban, szintugy Fiumében, Budapest székes fővárosában pedig mindenik kerületében legalább egy bor-ellenőrző bizottság mindenesetre alakítandó, de ha a törvényhatóság szükségesnek véli, több ilyen bizottság is alakítható.

A bizottságok elnökeit és tagjainak felét a törvényhatósági bizottság, esetleg a községi képviselőtestületek tagjainak sorából, a varmezgyében és a törvényhatósági joggal felruházott városokban a főispán, Fiumében a kormányzó, Budapest székes fővárosában pedig a főpolgármester nevez ki, a tagok másik felét pedig — szintén a törvényhatósági bizottság, esetleg a községi képviselőtestületek tagjainak sorából — a törvényhatósági közgyűlés választja.

A bizottsági elnök és a bizottsági tagok kinevezése, illetőleg megválasztása három három évre terjed, ugyanazok az egyének azonban újra kinevezhetők, illetőleg megválaszthatók.

A bizottsági elnök és a bizottsági tagok ezen a lása tiszteletbeli, tehát sem fizetés-sel sem díjazással (napidíjakkal, utazási vagy ügyviteli költségek megtérítésével stb.) nem jár.

(Vége köv.)

Sertésvásár.

nov. 17.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehez páronként 320 kilogrammon feletti sulyban 26—55 krajczárig, közép (páronként 250—60 kilogramm sulyban) 53—54 krajczár Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 52—53 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi nov. 16-ik napján volt készlet 22.327 darab, 1897. nov.

hónap 17-ik felhajtott — drb, 1897 nov. hónap 17-ik napján elszállított 244 darab 1897 nov. hó 18-ik napjára maradt készletben 22,083 darab. — A hizott sertés üzletirányzata lanya.

Budapesti gabonatözsde.

nov. 17

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.00
»	77	—00—00	81	00.00—00.00
»	78	—00—00	82	—
Tiszavidéki ó	79	—00—00	—	13.12—13.20
»	76	12.60	12.65	80
»	77	12.75	12.85	81
Festvidéki ó	78	12.90	13.00	82
»	79	13.05	13.15	—
Fehérmegyei ó	76	12.70	12.85	81
»	77	12.85	12.95	82
»	78	13.00	13.05	—
Bácskai ó	76	12.65	12.75	80
»	77	12.80	12.90	81
»	78	13.05	13.05	82
Észak magy	79	—	—	80
»	78	—	—	81
»	79	—	—	82

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	8.50 8.60
» másodrendű	»	8.45 8.50
Árpa takarmánynak	» 60—62	5.80 6.15
» égetni való	» 62—64	6.60 7.00
» serfőzdei	» 64—66	8.— 10.00
Zab	» 39—41	6.30 6.50
Tengeri bánsági	»	4.95 5.50
» más nemű	»	4.35 5.35
Repeze bánsági	»	12.20 13.00

CSARNOK.

Az irástudók közt.)*

Irta: **Ujlaky Antal.**

(Folyt és vége.)

Kérdezni kezdtem egyet-mást az új hitről.

Gondolkozóba esett, — azután így felelt:

— Ezek mind olyan dolgok, a mikre felelni nem érzem magamat elég erősnek, hanem ha megengedné, hogy az idősebb atyafiak közül néhányat magam mellé vegyek, akkor talán...

Hogyan engedtem volna meg, mikor éppen ez volt a czelom, a nazarénusok vezetőinek szájából hallani, — hogy mit a k a r n a k voltaképp.

Előre ment és tájékoztatta az atyafit, az irasmagyarazókat, jó ideig várakoztattak, és azt véltem, hogy a kalmásint imadkoztak, — a S z e n t l é l e k e t h í v t á k segítségül, hogy világítsa fel őket. Csizmak kopogtak a város teglaburkolaton, mikor fölriadtam hosszú löprengésemből. Jöttek az irástudók, négyen.

A gyülekezet vezetője nagyon komoly arccal helyet mutatott maga mellett a karatlan padon. Az egyik dereshaju, mosolygó öreg, a másik kékszemű szőke ember, a halantekán lövés helye; a harmadik pedig hórihorgas férfi, a ki egy fejjel kivált a többi közül.

A gyülekezet vezetője adta fel a szót: — Hát ehun vagyunk-e. Kérdezhet, amit akar.

A dereshaju ember még előbb gyanakodva szólt:

— Aztán mi végül akar kérdészködni?

— Azért, hogy én és általam többen megbizonyosodjunk, hogy igazságosan alapszik-e az új hit?

Az irástudók helybenhagyólag bólingattak, én pedig igyekeztem, hogy minél könnyebb dolgokon kezdjem.

— Először is mondják meg nekem, hogy üdvözülhet-e mindön embőr?

— Csak az üdvözülhet, — felelt a vezető, — a ki hisz és mögkeresztülködik.

*) Mutatvány szerzőnek Filozófia a h o m o k o n című sajtó alatt levő könyvéből.

— Tehát akkor mindön keresztýén üdvözül, mivel mindönük mög van keresztýelve.

— Azok nem üdvözülnek, mert szájjal keresztýének. Cselekedeteikben pedig a bűnt szolgálják. Azt mondják szájjal, hogy Jezusban hisznek, de nem tartják meg az ő parancsolatait. Egyre vétkeznek.

— Jezus Krisztus maga is tudta, szótam, mindenki nem lesz igaz ember, ezért rendelte a bűnbánatot. Péternek azt mondta, hogy 77-szer meg kell bocsátani az ő ellene vétkező atyafinak. Jezus maga nem inkább megbocsáthat-e mint Péter?

— Csakis annak bocsát meg, aki megtér és végig kitart. A megtérőnek azt mondja: Menj és többé ne vétkezzél. A világiak pedig ma gyónnak és holnap pedig vétkeznek. Így tettünk mi is ezelőtt.

A másik három irástudó mosolyogva bólintogott, hogy így van.

— Azt nem tartják vétkeknek, hogy kiléptek a Krisztus egyházából, miután ő világosan mondta, hogy egy akol és egy pástor legyen. Ő maga küldte el az apostolokat, hogy menjenek el a világba, tanítván minden népeket és megkeresztelvének őket, hatalmat adván nekik, hogy a bűneket megbocsássák vagy megtartsák. Az apostoloknak pedig a papok az utódaik.

A horihorgas alak emelkedik fel.

— Épen azért léptünk ki azok közül, hogy Krisztus igazi anyaszentegyházat terjeszték. Mert az ott nem az. Ha a papok az apostolok utódjai volnának, megtartanák, ingyen a mit Krisztus mondott: Ingyen vetettek, ingyen adjátok.

Ne szereztetek se aranyat, se ezüstöt, se pénzt a ti erszenyetekbe. Se utraváló táskát, se két ruhát, se palczát.

— Igen, de az is áll az irásban, hogy az oltár szolgálja az oltárról éljen. Az apostol pedig azt mondja, az evangélium hirdetője az evangéliumból éljen.

Erre a serte hajzatu, szoke ember állt fel, mondván némi ünnepléységgel.

— Bár mint erőtelen embernek jobb volna hallgatni, de meg nem állhatván, hogy én is ne szóljak.

A többiek ráneztek, én pedig biztattam, hogy figyeljek, csak beszéljen.

— Az ugy értendő, hogy a ki az evangéliomot hirdeti, az evangéliomban is éljen, vagyis a ki szegénységről prédikált, — ne akarjon gazdag lenni; aki alázatosságot hirdet, maga is alázatos legyen. Pedig a papok nem így cselekesznek. Eltemetik-e a halottat ingyen? Nemhogy a szegényt segitenék, hanem a temetésért az utolsó krajczárját is elveszik.

Sz lid hangon, de komolyan beszélt a bánatos szemű kis ember. Látszott rajta, hogy a mit kimond, annak az igazságától át van hatva és ugy látszott, a többiek is egyetérténeke vele.

— Tehát maguk sohsem vétkeznek? — faggatóztam tovább.

— Nem, nem — szóltak egyhangulag. És önérettel néztek a szemem közé azon hiszemben, hogy az érveikkel tökéletesen meggyőztek és nem lehet az máskép, mint-hogy én most beadom a derekam. Megvallom, e földet turó emberek egyenes, nyilt te. intete kellemesen hatott rám.

— Lássák barátaim, maguk azt mondják, hogy nem vétkeznek; ez annyi, minthogy magukat tökéletes embereknek tartják. Én pedig azt mondom, hogy ember tökéletes nem lehet, mert meg van írva, hogy csak egy a tökéletes: az Isten.

Hogy pedig vétkeznek is: könnyen behi zonyítható. Csak egy dolgot példázok, azt, hogy nem engedelmeskednek a törvénynek nem engedelmeskednek a felsőbbségnek mert nem fogják meg a fegyvert.

Valamennyi kész volt a felelettel, de a vezető csak intett, hogy majd ő beszél.

— Nekünk, — fejtegette a vezető — isten parancsa elebb való, mint az embereké. Istennek pedig az volt az ötödik parancsolata hogy: Ne öj, Nekünk gyenge embereknek az alkotónk, a mindenség hatalmas Urának parancsolatját meg kell tartanunk. Igaz, hogy itt

azért börtönre vetnek bennünket, de Isten ítélőszéke előtt majd eldől, hogy kik üdvözülnek, azok, a kik Isten törvényeit híven megtartottak, vagy azok, a kik vakon követtek gyarló embertársaik törvényeit.

— Maguk tévedésbe vannak mert Isten a szándékos emb-rölést tiltotta, de azt sehoh sem tiltotta, hogy a hazánkat, ha kell életünkkel és vérünkkel meg ne védelmezzük. A katona a hazát, a békét és a rendet védi és csak iserre használja fel fegyverét. Magunknak is vannak ismerőseik, a kik a törvényes ideig katonáskodtak, de mivel ellenség nem bántotta az országot, a fegyverüket nem használták Tehát, a ki a véreit védi, az nem üdöklő.

— Az mindegy — felelte a vezető — a katonákat ölni tanítják, az ölést tiltja az Isten és tiltja a Jezus is, mert azt mondta, a ki fegyvert fog, fegyver által vész el.

— Nem értik meg most sem. Gondolkozzanak csak. Mózes által az Ur még más parancsokat is adott. Ugye azt is mondotta: A ki öl...

— Megölettesék, folytatta önkéntelenül a vezető és némi zavart mutatott a tekintete.

— Ugy van barátom. Azt mondták az Ur, aki ő, megölettesék és továbbá szemet szemért, fogat fogért, fület fület. Mit gondolnak már most, ha valakit emberölésért a földi törvény halálra ítélt, aki ezt az ítéletet végrehajtja, gyilkos-e az? és bűnös-e?

Az irástudók összenéztek, mintha egymástól várnák a feleletet. Gondolkozóba estek mind a négyen. Nehéz dió volt nekik ez a kérdés, nem tudtak megtörni, mert vértért az isteni törvények is vért kívánnak. Az atyafiak lehorgasztott fejjel gondolkoztak sokaig. Vegre a vezető kegytelen kelletlen így szólt:

— Ezek már olyan dolgok, hogy mi erőtlének, nem szólhatunk. Menjen el kérem Hódmezővásárhelyre, ott vannak a legidősebb atyafiak, azok majd kimagyarázzák. Mi olyat nem mondhatunk, mihez nem értünk. Különben is észre egy irást csinálnak ők, hogy a hatalmon levőknek megmondják a mi igazságukat. Addig nem nyilatkozhatunk.

Kezdték fészkelődni. Látszott, hogy terhükre vagyok, de én nem tagítottam hanem újabb beszélgetésbe akartam őket bonyolítani:

— Az által, hogy maguk a fegyverviselést megtagadják, a felsőbb hatalmasságoknak és a törvénynek támadnak ellenre. Erről Pal apostol a Rómaakhoz írt levélében (13 rész) így szól:

«Minden télek a felső hatalmasságoknak engedelmes legyen: mert nincsen hatalmasság hanem Istentől, és a mely hatalmasságok vagynak, Istentől rendeltettek.

»Azért valaki ellene támad a hatalmasságnak, az Isten rendeltetésének támad ellene; a kik pedig ellene támadnak, ő maguk büntetést szereznek magoknak.»

Hiaba okoskodunk barátaim az ember előre nem tudhatja, ha üdvözöl-e? A ki minden áron üdvözülni akar, éppen az nem üdvözül, mért meg van írva, hogy: — A ki meg akarja tartani az ő lelkét, — elveszti azt és a ki elveszti I s t e n é t, megnyeri azt.»

Az irástudók fellélegzettek, mikor a kálapon után nyultam, hogy tavozzam, tenyereltek velem mind a négyen és barátságos módon elkísértek az ajtóig. A küszöbnél a gyülekezet vezetője így szólt:

— Nagyon kérem, ha köztünk valami gyarlóságot vagy erőtelenséget tapasztal, ne botránkozzon meg rajta.

Megigérttem, hogy újra eljövök.

— Ne igerje, ne igerje szólt a vezető, ha érzi, hogy meg kell térni, eljön ugyis, a mint eljönnek mások annyian. Valamint a madár, ha borulatosabb lesz az idő, elröpül más, tisztább tájék felé, ugy az ember is, ha földtámad lelkében a deczemberi éjszaka, ide menekül. — És mi fogadjuk őket testvériesen, szeretettel,

